

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан соціально-гуманітарного
факультету
Оксана ГОМОТЮК
«30» січня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
«30» січня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни **«Право інтелектуальної власності»**

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань 06 Журналістика

Спеціальність 061 Журналістика

Освітньо-професійна програма «Правова журналістика»

кафедра безпеки та правоохоронної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практ. (год)	ІРС (год)	Тренінг, (год)	СРС (год)	Разом	Екзамен (сем)
Денна	2	4	28	14	3	6	39	90	4

30.01.2024

**Тернопіль – ЗУНУ
2024**

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 06 Журналістика, спеціальності 061 Журналістика, затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол № 10 від 23.06.2023 р.

Робочу програму склала д.ю.н., професор, професор кафедри безпеки та правоохоронної діяльності Надія МОСКАЛЮК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри,
к. е. н., доцент

Юлія МУРАВСЬКА

Розглянуто та схвалено ГЗС із журналістики, протокол № 2 від 30 серпня 2024 р.

Керівник ГЗС, к. н. соц. ком.

Людмила КОМНІЯРСЬКА

Гарант ОП, к. н. соц. ком.

Людмила КОМНІЯРСЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Право інтелектуальної власності»

1. Опис дисципліни

«Право інтелектуальної власності»

Дисципліна «Право інтелектуальної власності»	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань 06 Журналістика	Статус дисципліни – обов'язкова циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 061 Журналістика	Рік підготовки : <i>Денна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 4</i>
Кількість змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма «Правова журналістика»	Лекції: <i>Денна - 28 год</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14 год.</i>
Загальна кількість годин – 90	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна - 39</i> <i>Тренінг – 6 год</i> <i>Індивідуальна робота – 3 год.</i>
Тижневих годин – 6 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «Право інтелектуальної власності»

2.1. МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на формування цілісної системи теоретичних і практичних знань щодо права інтелектуальної власності. Дисципліна «Право інтелектуальної власності» є обов'язковою дисципліною для студентів всіх форм навчання під час підготовки спеціалістів за спеціальністю 061 Журналістика.

2.2. ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Головне завдання дисципліни «Право інтелектуальної власності» полягає в тому, щоб разом з іншими дисциплінами закласти основи знань щодо основних понять інтелектуальної власності, прав та обов'язків суб'єктів права інтелектуальної власності, видів об'єктів, а також можливостей захисту при порушенні прав інтелектуальної власності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК 08. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 09. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

СК 06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

«Медіаправо та інформаційна безпека»

2.5. Результати навчання:

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

Змістовий модуль 1. Поняття та загальна характеристика права інтелектуальної власності.

Тема 1. Поняття та загальна характеристика права інтелектуальної власності.

Інтелектуальна власність та її значення для становлення України як економічно розвинутої держави. Поняття права інтелектуальної власності. Виникнення та розвиток поняття «право інтелектуальної власності». Право інтелектуальної власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Об'єкти права інтелектуальної власності та їх класифікація. Система права інтелектуальної власності. Авторське право та патентне право. Місце права інтелектуальної власності в системі права України. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Джерела права інтелектуальної власності.

Тема 2. Державно-правове регулювання у сфері інтелектуальної власності.

Державно-правове регулювання у сфері авторського права та суміжних прав. Державно-правове регулювання у сфері патентного права. Роль Національного офісу інтелектуальної власності у забезпеченні охорони права інтелектуальної власності. Правовий статус патентних повірених.

Тема 3. Авторське право.

Поняття авторського права. Об'єкти, що охороняються авторським правом. Суб'єкти авторського права. Виникнення авторського права. Знак охорони авторського права та його значення. Зміст суб'єктивного авторського права. Вільне використання творів. Строк охорони авторського права. Перехід твору до суспільного надбання.

Тема 4. Суміжні права.

Визначення суміжних прав та їх об'єкти. Суб'єкти суміжних прав. Суб'єктивні суміжні права. Умови здійснення суміжних прав. Права виконавців. Права виробників фонограм. Права організацій мовлення. Обмеження суміжних прав та строк їх дії.

Тема 5. Право на винахід та корисну модель.

Поняття та умови патентоспроможності винаходу. Об'єкти винаходу (корисної моделі). Порядок оформлення прав на винахід (корисну модель). Право на подачу заявки. Право роботодавця. Право правонаступника. Право першого заявника. Пріоритет. Зміст прав на винаходи (корисні моделі). Використання винаходу (корисної моделі). Обов'язки, що випливають з патенту. Примусова ліцензія. Дії, що не визнаються порушенням прав власника патенту. Право першокористувача.

Тема 6. Право на промисловий зразок.

Промисловий зразок як об'єкт промислової власності: поняття та умови патентоспроможності. Суб'єкти права на промисловий зразок. Оформлення прав на промисловий зразок. Право на подачу заявки. Право роботодавця. Право правонаступника. Право першого заявника. Пріоритет. Зміст прав на

промисловий зразок. Обов'язки, що випливають з патенту. Примусова ліцензія. Дії, що не визнаються порушенням прав власника патенту. Право першокористувача.

Змістовий модуль 2. Охорона прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 7. Право на раціоналізаторську пропозицію. Охорона прав на топографії інтегральних мікросхем.

Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції. Вимоги до раціоналізаторської пропозиції. Оформлення прав на раціоналізаторську пропозицію. Зміст прав раціоналізатора. Право на використання раціоналізаторської пропозиції. Право на винагороду.

Визначення об'єктів, що охороняються в якості компонування (топографії) інтегральних мікросхем. Суб'єкти права на компонування (топографії) інтегральних мікросхем. Право на подачу заявки. Право роботодавця. Автор компонування (топографії) інтегральних мікросхем та його права. Зміст прав на компонування (топографії) інтегральних мікросхем.

Тема 8. Право на нові сорти рослин та породи тварин.

Поняття та ознаки нового сорту рослин. Суб'єкти прав на селекційні досягнення. Оформлення прав. Право на подачу заявки. Право роботодавця. Пріоритет. Назва сорту. Зміст прав на нові сорти рослин. Права автора. Актуальні проблеми правової охорони права інтелектуальної власності на нові породи тварин.

Тема 9. Право на комерційне найменування та охорона прав на торговельні марки

Комерційне найменування як об'єкт права інтелектуальної власності. Зміст права на комерційне найменування.

Торговельні марки: поняття, види та значення. Суб'єкти прав на торговельні марки. Об'єкти торговельних марок. Умови надання правової охорони. Об'єкти, які не можуть бути зареєстровані як торговельні марки. Оформлення прав на торговельні марки. Права і обов'язки, що випливають із свідоцтва на знак.

Тема 10. Право на зазначення походження товару.

Зазначення походження товару: поняття та загальна характеристика. Просте і кваліфіковане зазначення походження товару. Надання правової охорони простому зазначенню походження товару. Кваліфіковане зазначення походження товару та його види. Порядок оформлення прав. Зміст та межі суб'єктивного права на зазначення походження товару

Тема 11. Регулювання нормами права інтелектуальної власності відносин, пов'язаних із використанням комп'ютерної техніки. Право на науково-технічну інформацію.

Комп'ютерна програма як об'єкт права інтелектуальної власності. Визначення об'єктів, що охороняються. Випадки вільного використання комп'ютерних програм. Бази даних та їх правовий режим. Правові засади захисту інформації у автоматизованих системах.

Інформація як товар. Поняття та види інформації. Науково-технічна інформація. Правовий режим науково-технічної інформації. Суб'єкти правовідносин у сфері науково-технічної інформації. Виникнення прав на науково-технічну інформацію. Зміст права на науково-технічну інформацію. Нерозкрита (конфіденційна) інформація.

Змістовий модуль 3. Договірні відносини у сфері інтелектуальної власності. Міжнародно-правові аспекти інтелектуальної власності.

Тема 12. Договірні відносини у сфері інтелектуальної власності

Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності. Авторський договір. Ліцензійний договір. Договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності. Договори по забезпеченню науково-технічною інформацією. Договір комерційної концесії (франчайзингу) та перспективи його становлення в Україні. Проблеми укладення договорів у сфері інтелектуальної власності через комп'ютерні мережі.

Тема 13. Захист права інтелектуальної власності

Поняття захисту права інтелектуальної власності. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту права інтелектуальної власності. Цивільно-правовий, адміністративно-правовий та кримінально-правовий способи захисту права інтелектуальної власності. Медіація як новітній спосіб захисту права інтелектуальної власності.

Тема 14. Міжнародно-правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO)

Функції, структура та напрями діяльності ВОІВ. Участь України в роботі ВОІВ. Міжнародна охорона промислової власності. Міжнародна охорона авторського права та суміжних прав. Міжнародно-правові аспекти охорони комерційних позначень.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Право інтелектуальної власності»

денна форма навчання

	Кількість годин				Тренінг	Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота		
Змістовий модуль 1. Поняття та загальна характеристика права інтелектуальної власності.						
Тема 1. Поняття та загальна характеристика права інтелектуальної власності.	2	-	4	1	2	Поточне опитування, розв'язання правових ситуацій
Тема 2. Державно-правове регулювання у сфері інтелектуальної власності.	2	2	4	-		
Тема 3. Авторське право.	2	2	4	-		
Тема 4. Суміжні права.	2	2	4	-		
Тема 5. Право на винахід та корисну модель.	2	-	4	1		
Тема 6. Право на промисловий зразок.	2	-	4	1		
Змістовий модуль 2. Охорона прав на об'єкти права інтелектуальної власності.						
Тема 7. Право на раціоналізаторську пропозицію. Охорона прав на компонування (топографії) інтегральних мікросхем.	2	-	3	-	2	Поточне опитування, захист есе
Тема 8. Право на нові сорти рослин та породи тварин.	2	-	2	-		
Тема 9. Право на комерційне (фірмове) найменування та охорона прав на торговельні марки (знаки для товарів і послуг).	2	-	2	1		
Тема 10. Право на зазначення походження товару.	2	-	4	1		
Тема 11. Регулювання нормами права інтелектуальної власності відносин, пов'язаних із використанням комп'ютерної техніки. Право на науково-технічну інформацію.	2	2	3	-		
Змістовий модуль 3. Договірні відносини у сфері інтелектуальної власності. Міжнародно-правові аспекти інтелектуальної власності.						
Тема 12. Договірні відносини у сфері інтелектуальної власності.	2	2	4	-	4	Поточне опитування, захист індивідуального завдання
Тема 13. Захист права інтелектуальної власності.	2	2	5	-		
Тема 14. Міжнародно-правові аспекти охорони інтелектуальної	2	2	6	1		

власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO).						
Разом	28	14	39	6	8	

4. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. Державно-правове регулювання у сфері інтелектуальної власності.

Державно-правове регулювання у сфері авторського права та суміжних прав. Державно-правове регулювання у сфері патентного права. Роль Національного офісу інтелектуальної власності у забезпеченні охорони права інтелектуальної власності. Правовий статус патентних повірених.

Практичне заняття 2. Авторське право.

Поняття авторського права. Об'єкти, що охороняються авторським правом. Суб'єкти авторського права. Виникнення авторського права. Знак охорони авторського права та його значення. Зміст суб'єктивного авторського права. Вільне використання творів. Строк охорони авторського права. Перехід твору до суспільного надбання.

Практичне заняття 3. Суміжні права.

Визначення суміжних прав та їх об'єкти. Суб'єкти суміжних прав. Суб'єктивні суміжні права. Умови здійснення суміжних прав. Права виконавців. Права виробників фонограм. Права організацій мовлення. Обмеження суміжних прав та строк їх дії.

Практичне заняття 4. Регулювання нормами права інтелектуальної власності відносин, пов'язаних із використанням комп'ютерної техніки. Право на науково-технічну інформацію.

Комп'ютерна програма як об'єкт права інтелектуальної власності. Визначення об'єктів, що охороняються. Випадки вільного використання комп'ютерних програм. Бази даних та їх правовий режим. Правові засади захисту інформації у автоматизованих системах.

Інформація як товар. Поняття та види інформації. Науково-технічна інформація. Правовий режим науково-технічної інформації. Суб'єкти правовідносин у сфері науково-технічної інформації. Виникнення прав на науково-технічну інформацію. Зміст права на науково-технічну інформацію. Нерозкрита (конфіденційна) інформація.

Практичне заняття 5. Договірні відносини у сфері інтелектуальної власності

Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності. Авторський договір. Ліцензійний договір. Договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності. Договори по забезпеченню науково-технічною інформацією. Договір комерційної концесії (франчайзингу) та перспективи його становлення в Україні. Проблеми укладення договорів у сфері інтелектуальної власності через комп'ютерні мережі.

Практичне заняття 6. Захист права інтелектуальної власності

Поняття захисту права інтелектуальної власності. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту права інтелектуальної власності. Цивільно-правовий, адміністративно-правовий та кримінально-правовий способи захисту права інтелектуальної власності. Медіація як новітній спосіб захисту права інтелектуальної власності.

Практичне заняття 7. Міжнародно-правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO)

Функції, структура та напрями діяльності ВОІВ. Участь України в роботі ВОІВ. Міжнародна охорона промислової власності. Міжнародна охорона авторського права та суміжних прав. Міжнародно-правові аспекти охорони комерційних позначень.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Метою виконання самостійної роботи є глибоке вивчення права інтелектуальної власності.

Виконання самостійної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, наукових джерел тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно.

Завдання для самостійної роботи: підготуйте есе на обрану тему

Тема 1. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності.

Тема 2. Державна система правової охорони інтелектуальної власності.

Тема 3. Захист авторських прав.

Тема 4. Правовий статус патентних повірених.

Тема 5. Суб'єкти авторського права.

Тема 6. Суміжні права та їх об'єкти.

Тема 7. Права виконавців.

Тема 8. Права виробників фонограм.

Тема 9. Права організацій мовлення.

Тема 10. Захист суміжних прав.

Тема 11. Зміст прав на винаходи і корисні моделі.

Тема 12. Зміст та захист прав автора раціоналізаторської пропозиції.

Тема 13. Право на селекційні досягнення у галузі тваринництва.

Тема 14. . Захист від недобросовісної конкуренції.

Тема 15. Правові засади захисту інформації в автоматизованих системах.

7. ТРЕНІНГ

Розробіть проекти наступних договорів у сфері інтелектуальної власності:

1. Договору про розподіл майнових прав на службовий твір;
2. Договору між співавторами твору;

3. Договору про передачу (відчуження) майнових прав суб'єктів авторського права і суміжних прав;
4. Договору про передачу виключного (невиключного) права на використання об'єктів авторського права і суміжних прав;
5. Договору замовлення;
6. Договору про колективне управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав;
7. Договору між організацією колективного управління та особою, яка використовує об'єкти авторського права і суміжних прав;
8. Договору про виплату відрахувань виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах та відеограмах;
9. Договору про виплату винагороди за використання опублікованих з комерційною метою фонограм, відеограм, їх примірників та зафіксованих у них виконань;
10. Видавничого договору;
11. Повідомлення про створення об'єкта промислової власності;
12. Договору про розподіл майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності, створені при виконанні службових обов'язків і (або) окремого доручення роботодавця;
13. Договору між творцем (творцями) і роботодавцем про передання права на одержання охоронного документа на об'єкти права інтелектуальної власності, створені у зв'язку з виконанням трудового договору;
14. Договору між роботодавцем і творцем про винагороду;
15. Ліцензійного договору про надання дозволу на використання комерційної таємниці;
16. Договору між співавторами про вклад у створення об'єкта права інтелектуальної власності та розподіл винагороди;
17. Договору про добросовісне заохочення за використання раціоналізаторської пропозиції.

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Право інтелектуальної власності» використовуються методи оцінювання роботи студента:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне оцінювання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів есе (рефератів, презентацій);
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Право інтелектуальної власності» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	40%
<p>Усне опитування (тестування) на заняттях: Теми 1-14.</p> <p>Поточне оцінювання</p> <p>Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття).</p> <p>Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного.</p> <p>Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком.</p> <p>Поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Мудл.</p>	<p>Модульний контроль включає 20 тестів на 1 практичну ситуаційну задачу. Теми 1-14.</p> <p>Модульний контроль планувати на проведених заняттях. Модульний контроль проводити в системі Мудл</p>	<p>Тренінги</p> <p>Тренінг з дисципліни пропонує 2 завдання різного змісту на кожного студента (Виконання завдань: №1-3 (на вибір), № 4 – виконують з поділом на групи усі студенти). Студенти отримують одне із завдань (на вибір), формуючи групи. Критерії оцінювання залежать від окремо взятого завдання та описані в розділі Тренінг.</p> <p>Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з відповідностей критеріям виконання. Результати виконання тренінгу подаються у вигляді презентації або відеоролику.</p>	<p>Самостійна робота</p> <p>Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час вивчення дисципліни за самостійну роботу (реферати есе, тощо), або оцінювання наскрізного проекту.</p> <p>У розділі «Самостійна робота робочої програми детально розписати завдання для самостійної роботи та чіткі критерії їх оцінювання.бота</p> <p>Екзамен</p> <p>10 тестів по 2 бали</p> <p>Теоретичне питання 30 балів</p> <p>Дві задачі по 25 балів. Теми 1-14.</p>

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)

75-84		С (добре)
65-74	задовільно	Д (задовільно)
60-64		Е (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. ІНСТРУМЕНТИ ТА ОБЛАДНАННЯ

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-14
2.	Проекційний екран	1-14
3.	Наявність доступу до мережі Інтернет (за необхідності)	1-14
4.	Ноутбук	1-14
5.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі онлайн (за необхідності)	1-14
6.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-14
7.	Інструменти Microsoft Office (PowerPoint і т.ін.)	1-14

Рекомендовані джерела інформації

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст.141.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
3. Цивільний кодекс України від 28 листопада 2001р. *Голос України*. 2003. № 45-46. 12 березня. № 47-48. 13 березня.
4. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 № 2811-ІХ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
5. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 5 липня 1994 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 31. Ст. 286.
6. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 2-3. Ст. 20
7. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.
8. Закон України «Про кінематографію» від 13 січня 1998 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 22. Ст. 114.
9. Закон України «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993 р. № 3322-ХІІ. *Офіційний вісник України*. 1993. № 26. Ст. 157.
10. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 1 грудня 1998 р. *Голос України*. 1998. 22 грудня.
11. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10 лютого 1995 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №9. Ст. 56.
12. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 32.
13. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» від 16 червня 1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 32. Ст. 267.
14. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. №7. Ст. 36.
15. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994.-№7.-Ст. 34.

16. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21 квітня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. №21. Ст. 218.
17. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 5 листопада 1998 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 8. Ст. 28.
18. Закон України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні» від 16 січня 2003 р, № 493-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 13. Ст. 93.
19. Закон України «Про телебачення та радіомовлення» від 21 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 10, Ст. 43.
20. Указ Президента України «Про Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні». Зі змінами і доповненнями, внесеними Указами Президента України від 22.10.1993 р. № 477/93 та 22.06.1994 р. № 324/94.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вірченко В.В. Інтелектуальна власність: теоретичні витоки та економічні імперативи розвитку: монографія. Київ, В-во Ліра 2018. 488 с.
2. Право інтелектуальної власності: підручник за заг. ред. Булеци С. Б., Чепис О. І., Ужгород, 2019. 488 с.
3. Попова Л.М. Інтелектуальна власність. Підручник. Л.М. Попова., А.В. Хромов, І.В. Шуба: Харків, «Федорко», 2021, с. 262.
4. Право інтелектуальної власності: Підручник. О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін.] за заг. ред. О. І. Харитонові. Видавництво Юрінком Інтер. 2022. 540 с.
5. Право інтелектуальної власності : підручник / А.В. Аксютіна, Л.В. Межевська, О.В. Нестерцова-Собакарь та ін. ; ред. Т.В. Ярошевська. Дніпро: ДДУВС, 2022. 336 с.
6. Abby Brown, Smita Keria, Jane Cornwell and Martha Ilyadika. Contemporary intellectual property. 2019. 968 p.
7. The Protection of Intellectual Property Rights in Outer Space Activities. 2017. 256 pp.
8. Peter S Menell, Mark A Lemley, Robert P Merges, Shyamkrishna Balganesh. Intellectual Property Statutes 2022 Paperback – June 13, 2022.
9. Intellectual Property Due Diligence in Corporate Transactions: Investment, Risk Assessment and Management, 2022 ed.
10. What is intellectual property? URL : https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_450_2020.pdf
11. World Intellectual Property. Report 2019. The Geography of Innovation: Local Hotspots, Global Networks. Geneva: World Intellectual Property Organization, 2020. 134 p.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Анна Штефан. Об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою (штучним інтелектом) без безпосередньої участі людини: перший світовий досвід правової охорони. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 1-2. С. 75-86.
2. Бутнік-Сіверський О. Б. Стан і проблеми розвитку оподаткування операцій з інтелектуальною власністю. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 5. С. 85- 96.
3. Воронкова В. Г. Правові засади захисту інтелектуальної власності у цифровому суспільстві. *Science Rise. Juridical Science*. 2019. № 4. С. 32-37. 25.
4. Капіца Ю., Махновський Д., Шахбазян К. Права інтелектуальної власності на результати досліджень українського вченого, що працює за кордоном, та іноземного вченого, що працює в Україні. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2022. № 6. С. 5-18.
5. Ковалів М. В. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері інтелектуальної власності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія: Право*. 2020. № 27. С. 142-148.

6. Космін Л. Г. Особливості авторського права та інтелектуальної власності у сценічному мистецтві. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2019. Вип. 29-30. С. 52-57.
7. Кулініч О., Потоцький М. Правові та організаційні засади атестації кандидатів у патентні повірені. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2022. № 6. С. 79-89.
8. Кулініч О.О. Охорона та захист прав інтелектуальної власності: економіко-правові підходи. К. «Ліра-К», 2019. 276 с.
9. Миджин Г. Є. Складові елементи адміністративно-юрисдикційної діяльності митних органів у сфері захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності. *VISEGRAD JOURNAL ON HUMAN RIGHTS*. 2020. № 6. Частина 2. С. 213-218.
10. Миджин Г. Є. Способи та засоби забезпечення законності у сфері захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності. *Юридичний бюлетень*. 2020. Випуск 13. С. 131-138.
11. Мінченко Н., Самоловова Н. Медіація: міжнародний та національний досвід. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 5. С. 78-84.
12. Наталія Мироненко. Теорія та практика кодифікації законодавства у сфері промислової власності: порівняльно-правовий аспект. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 1-2. С. 5-15.
13. Олена Штефан. Цивільно-правові способи захисту авторського права і суміжних прав: новації законодавства. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 1-2. С. 25-33.
14. Ордулі Е.Є. До питання про правовий механізм захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 6. С. 55-64.
15. Петряев С. Ю., Когут Н. Д. Особливості реалізації окремих авторських прав. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 242-248.
16. Тверезенко О. Підстави виникнення (набуття) майнових прав інтелектуальної власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 4. С. 76-85.
17. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Деякі проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Інтернеті в Україні. *IT право: проблеми і перспективи розвитку в Україні*. Третя міжнародна щорічна конференція (Львів, 7 грудня 2019 р.). URL : <http://aphd.ua/publication-564/>
18. Харченко О. С. Новели сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 6. С. 88-99.
19. Шабалін А. В. Деякі питання захисту прав інтелектуальної власності в ЄС. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2019. № 6. С. 46-54.
20. Юрій Рябченко. Оригінальність твору: законодавчі новації та перспективи їх реалізації. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 1-2. С. 25-33.